

Секція Право	
УДК 338.24:65.01	
Дата першого надходження статті до видання	2026-02-15
Дата прийняття статті до друку після рецензування	2026-02-15
Дата публікації/оприлюднення	2026-03-15

ВИДИ РЕЙДЕРСТВА ЯК ОБ'ЄКТИ ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ У ПЕРІОД ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ДЛЯ УКРАЇНИ

Бисага Юрій Михайлович,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
завідувач кафедри конституційного права
та порівняльного правознавства
доктор юридичних наук, професор,
Директор Інституту держави і права країн Європи,
Заслужений юрист України
yuri.bisaga@uzhnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-5115-8379>

Гомонай Василь Васильович,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
професор кафедри конституційного права
та порівняльного правознавства,
доктор юридичних наук, професор
vasyl.homonay@uzhnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1479-4329>

Джуган Володимир Васильович,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
доцент кафедри конституційного права
та порівняльного правознавства,
кандидат юридичних наук, доцент
volodymyr.dzhugan@uzhnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7896-836X>

Анотація. У статті досліджено особливості сучасної політики протидії рейдерству як забезпечення відносин підприємницької діяльності та захист від неправомірної економічної конкуренції та поглинання, а також протидія неправомірному захопленню майна (активів) та корпоративних прав суб'єктів господарювання у період глобальних викликів пандемії COVID-19 та військового стану. Досліджено причини зростання активності випадків неправомірної рейдерської діяльності як розуміння рейдерами можливостей нестабільної роботи у період карантину Офіс протидії рейдерству. Встановлено, що рейдерська активізація періоду складного санітарно-епідеміологічного стану суспільства отримала продовження у період воєнного стану. Визначено найбільш типові для даного періоду види рейдерства: підробка корпоративних документів (рішення загальних зборів учасників, договору купівлі-продажу корпоративних прав та акта приймання-передавання до нього) та правовстановлюючих документів на нерухоме майно з відчуженням на користь третіх осіб, підробка довіреностей від учасників юридичної особи тощо. Для віднесення зазначених порушень до кримінально караних пропонується деталізація ст. 205 прим. 1 Кримінального кодексу України щодо

конкретизації в її преамбулі категорії «підроблення документів» переліком зазначених дій. Узагальнено превентивні заходи протидії неправомірній діяльності захоплювачів з боку суб'єктів правомірного господарювання: відстеження законодавчих змін для їх імплементації в установчі та правовстановлюючі документи, періодичне проведення комплексного аудиту діяльності на предмет наявності ризиків у його корпоративній структурі та документах, аналіз співпраці з контрагентами, відстеження діяльності конкурентів та ризиків інформаційного середовища тощо. Визначено найбільш дієвим способом адміністративно-правової протидії рейдерству – звернення до Офісу протидії рейдерству. Перспективними визначено особливості дослідження звернення до суду та правоохоронних органів щодо захисту майна та корпоративних прав.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, воєнний стан, глобальні виклики, майно (активи), корпоративні права, Офіс протидії рейдерству, рейдерство, способи протидії, суб'єкт господарювання.

Abstract. The article examines the features of the modern policy of countering raiding as ensuring business relations and protection from unlawful economic competition and takeover, as well as countering the unlawful seizure of property (assets) and corporate rights of business entities during the period of global challenges of the COVID-19 pandemic and martial law. The reasons for the increase in the activity of cases of unlawful raiding activity are investigated as the raiders' understanding of the possibilities of unstable work during the quarantine period Office for Countering Raids. It is established that the raiding intensification during the period of the difficult sanitary and epidemiological state of society continued during the period of martial law. The most typical types of raiding for this period are identified: forgery of corporate documents (decisions of the general meeting of participants, the contract of purchase and sale of corporate rights and the act of acceptance and transfer to it) and title documents for real estate with alienation in favor of third parties, forgery of powers of attorney from participants of a legal entity, etc. In order to attribute the specified violations to criminally punishable ones, it is proposed to detail Article 205, note 1 of the Criminal Code of Ukraine to specify in its preamble the category of “forgery of documents” with a list of the specified actions. Preventive measures to counteract the illegal activities of invaders by legitimate business entities are summarized: tracking legislative changes for their implementation in constituent and title documents, periodic comprehensive audit of activities for the presence of risks in its corporate structure and documents, analysis of cooperation with counterparties, tracking the activities of competitors and risks of the information environment, etc. The most effective method of administrative and legal counteraction to raiding is determined to be an appeal to the Office for Countering Raids. The features of the study of appeals to the court and law enforcement agencies regarding the protection of property and corporate rights are determined to be promising.

Key words: administrative and legal regulation, martial law, global challenges, property (assets), corporate rights, Office for Countering Raids, raiding, methods of counteraction, business entity.

Постановка проблеми. Становлення та розвиток нормативно-правового регулювання суспільно-економічних відносин в Україні періоду відновлення її незалежності у сучасній правовій науці, на нашу думку, повинно розглядатися як два основні (взаємопов'язані) періоди. Першим періодом є час від початку 90-х років ХХ століття до періоду початку суспільних глобальних викликів 2019р. Другий період сформувався за наслідками порушення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення та суспільно-економічних відносин (COVID-19) – початок 2019 року,

продовжився у період повномасштабного ворожого вторгнення – 24.02.2022 р. та є актуальним нині.

Беручи до уваги запропоновану класифікацію зазначених вище відносин, розглянемо генезис розвитку такого неправомірного явища суспільно-правової дійсності як неправомірне захоплення майна та корпоративних прав суб'єктів господарювання (рейдерство). Аргументуємо, що українське суспільство, ставши на шлях незалежного розвитку власної держави, розглядало рейдерство як залишок минулих часів, коли правова система тільки починала позбуватися радянського спадку та адаптуватися до нових правил ринкової економіки. Для окремих суб'єктів економічних відносин України злиття та поглинання підприємств стало способом накопичення капіталу, збільшенням своєї частки на ринку тощо. Проте трансформаційні зміни в економіці початкових років розвитку Української держави отримали своє продовження в наступні періоди.

Проведені дослідження дають підстави зазначити про новий стимул розвитку даної неправомірної поведінки сформувався саме на початку появи пандемії COVID-19. Із цими подіями санітарно-епідеміологічної суспільної нестабільності пов'язана подальша активізація рейдерської діяльності, до якої наразі вносяться значні корективи, в тому числі до відносин незаконного злиття та поглинання вітчизняних суб'єктів господарювання у період війни та введення правового режиму воєнного стану.

Актуальність дослідження питання зміни частоти, технологій, способів тощо рейдерських атак за вказаний період, а також трансформації відносин нормативно-правового регулювання протидії рейдерству для України є особливо актуальним в умовах протистояння різноплановій (військовій, інформаційній, технологічній тощо) ворожій агресії та здійснення державного управління в умовах оголошеного правового режиму воєнного стану.

Мета дослідження. Виходячи з окресленої вище проблематики, в даній статті зроблено спробу аналізу видів рейдерських дій з метою долучення до вирішення комплексної проблематики адміністративно-правового регулювання протидії рейдерству в період воєнного стану в Україні та окреслення перспектив мінімізації зазначеного негативного суспільно-економічного явища на засадах законності та справедливості у повоєнний період.

Стан опрацювання проблематики. Питання систематизації видів узгоджених рейдерських дій для формування інструментів нормативно-правового забезпечення відносин протидії неправомірному захопленню суб'єктів господарювання у системі реалізації державної влади періоду до 2019 р. перманентно перебувало в епіцентрі досліджень у межах адміністративно- та економіко-правової доктрини. Зокрема, питання стану та можливостей удосконалення правової системи протидії рейдерству до глобальних викликів (на відміну від епізодичних розвідок про стан другого періоду) стало предметом активних досліджень таких вітчизняних вчених як Дячук Н. Д., Кузьменко Т. М., Мельниченко О. А., Мушенко В. В., Ніпіаліді О. Ю., Шевченко А. М., Панфілова Д. А., Пушкарьова В. І., Семенова М. В., Яструбецька Л. С. та ін.

Зокрема, питання правового регулювання зазначених відносин, до початку війни та пандемії, О. Ю. Ніпіаліді розглядає передумови та механізми здійснення рейдерських атак на підприємницькі структури, визначає рейдерство як складову загрози економічній безпеці суб'єктів підприємницької діяльності. Дослідником розкривається негативний вплив даного неправомірного діяння на фінансово-економічну безпеку, проаналізовано внутрішні та зовнішні умови, що сприяють виникненню рейдерства в Україні [1]. Пропонують слушні правові механізми протидії різним видам неправомірної діяльності у сфері економічних захоплень суб'єктів господарювання Мельниченко О. А. та

Пушкарьова В. І. [2], Мушенюк В.В. [3], Вашків О. П. [4], Островська О.В. та Гавриленко Ю. А [5] та інші.

Прикладом досліджень активізації рейдерства у період глобальних викликів є дослідницькі роботи Яструбецької Л.С., яка зазначає, що складність умов здійснення підприємницької діяльності характеризуються економічною кризою та політичною нестабільністю України, суттєво поглибленими пандемією COVID-19 та гібридною агресією РФ. Дослідниця відзначає, що у зазначених умовах, більш стрімко розвиваються деструктивні процеси, пов'язані з порушенням прав власності та визначає необхідність перегляду механізмів управління суб'єктами підприємництва, серед яких пріоритетне місце посідає формування їхньої фінансової безпеки, зокрема розроблення дієвих методів протидії рейдерству [6].

Однак, реалії сучасності викликають додатковий науковий інтерес у правників до здійснення дослідження видів рейдерства як об'єктів протидії їх здійсненню з боку держави та спонукають до більш детального дослідження стану адміністративно-правового регулювання таких відносин, а також визначення перспектив у період глобальних викликів для суспільства та економіки держави.

Виклад основного матеріалу. Кожна національна держава зберігає та постійно зміцнює основоположні позиції в питаннях забезпечення національної безпеки. Будучи центральною складовою національної безпеки, економічна безпека позиціонується як стан захищеності національних економічних інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз. Наслідком позитивної економічної політики для населення є стійке зростання його добробуту як спроможність держави самостійно задовольняти потреби такого населення шляхом формування належного рівня життя громадян через надання соціальних послуг та підвищення соціальних стандартів. Наслідком такої політики для суб'єктів господарювання є належне забезпечення відносин підприємницької діяльності та захист від неправомірної економічної конкуренції та поглинання тощо. Особливого значення у системі реалізації економічної політики набувають питання протидії неправомірному захопленню майна (активів) та корпоративних прав суб'єктів господарювання.

Аналіз історичного досвіду періоду незалежності України за проблематикою дослідження дає підстави до узагальнення сформованої позиції про те, що «державна політика протидії неправомірній діяльності у сфері господарювання завжди має спиратися на силу влади, щоб бути дієвою та виконувати покладені на неї завдання» [7, с. 105].

Забезпечення такої політики у нашій державі у сфері протидії рейдерству до періоду глобальних викликів характеризується певною успішністю та стабільністю використання адміністративних інструментів протидії. Зокрема, нами ведеться мова про роботу у складі Міністерства юстиції України Офісу протидії рейдерству, який було забезпечено необхідними важелями оперативного адміністративно-правового захисту суб'єктів господарювання шляхом виконання ним повноважень органу позасудового захисту при розгляді скарг таких суб'єктів у межах процедури адміністративного оскарження [8]. Також Офіс протидії рейдерству є суб'єктом реалізації державної санкційної політики та моніторингу її ефективності в частині виконання завдань щодо розгляду скарг у сферах державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань і державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень [9].

Слід звернути увагу на інформацію Міністерства юстиції України за 2020 рік, де зазначено про факт зростання кількості випадків рейдерства в Україні від початку запровадження суворих карантинних обмежень. За перший тиждень карантину в

Україні зафіксували стільки ж випадків рейдерства, скільки за останні 4 місяці до його початку [10].

Дослідження у даній царині дає підстави про узагальнення інформації про те, що зростання активності випадків неправомірної рейдерської діяльності може бути пов'язаним із їх наступним баченням ситуації. Тобто, у період карантину Офіс протидії рейдерству не зможе ефективно захищати власність по причині можливих хвороб працівників, а також виконання ними своїх обов'язків у дистанційному режимі. Результатом реалізації сформованої позиції стало здійснення відвертих та примітивних рейдерських атак на законослухняних суб'єктів господарювання та внесення окремих змін до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно навіть без підвантаження будь-яких документів, підтверджуючих зміни.

Рейдерська активізація періоду складного санітарно-епідеміологічного стану суспільства продовжилася та отримала нові поштовхи неправомірності після формування нового суспільно-політичного стану існування нашої країни, нормативно-правовий статус якого отримав остаточне закріплення Законом України «Про правовий режим воєнного стану». Зазначений нормативно-правовий акт встановив особливий правовий режим на території держави та надав особливі повноваження органам державної влади та місцевого самоврядування [11].

Не зважаючи на перебування стані війни, Україна продовжує героїчний поступ до подальшого закріплення цінностей європейської правової суверенної держави як члена рівноправної, орієнтованої на партнерські відносини міждержавної спільноти. При цьому реалізація процесу подальшого становлення національної державності, розвитку демократії, формування ефективної економічної політики відбувається із урахуванням нових глобальних політичних викликів та актуалізує необхідність дослідження основних постулатів зародження, становлення та розвитку відносин протидії з боку держави захопленню суб'єктів господарювання у період війни.

Виходячи з цього, для сучасної адміністративно-правової науки та практики її реалізації актуальним стає здійснення різносторонньої характеристики управлінської складової відносин протидії різним проявам економічної протиправної діяльності як сучасної суспільно-політичної категорії. Для формування теоретичних узагальнень та пропозицій звернемо увагу на статистичну інформацію про стан рейдерства за період перед початком повномасштабної війни (період розповсюдження COVID-19) та у період правового режиму воєнного стану.

Отже, за даними Офісу протидії рейдерству, який розглядає скарги на неправомірні дії державних реєстраторів щодо зміни власників нерухомого майна або засобів здійснення підприємницької діяльності, кількість скарг за перше півріччя 2024 року (1 655) майже така ж, як за 2023 рік (1 905) [12]. У 2025 році в Україні зафіксовано зростання кількості реєстраційних дій у сферах нерухомості та бізнесу, при цьому зменшилася кількість скарг, що надходять до Офісу протидії рейдерству. За минулий рік державні реєстратори прийняли 5 657 459 рішень у сфері державної реєстрації прав на нерухоме майно – на 4,26% більше, ніж у 2024 році. Кількість реєстраційних дій, пов'язаних із забезпеченням підприємницької діяльності зросла на 8,07%. Водночас кількість скарг до Офісу протидії рейдерству у 2025 році зменшилася на 15,76% [13].

Окремим викликом періоду війни стала 19 грудня 2024 року кібератака рф на державні реєстри України. Дана ворожа дія за експертною оцінкою Міністерства юстиції України стала наймасштабнішим зовнішнім втручанням в їхню роботу. Наслідком атаки стало призупинення роботи Єдиного реєстру довіреностей, Спадкового реєстру, Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, Реєстру спеціальних бланків нотаріальних документів тощо. Така ситуація вплинула на можливість

отримання більшості адміністративних послуг, які передбачають роботу з реєстрами, отримання інформації та внесення змін до відомостей у них [12].

Поряд із блокуванням роботи реєстрів, до повного відновлення роботи реєстрів юридичних осіб та нерухомого майна було паралізовано розгляд Офісом протидії рейдерству скарг у сфері державної реєстрації. Після відновлення роботи реєстрів для громадян та суб'єктів господарювання виникла необхідність перевірки достовірності відомостей, які містяться в таких реєстрах, а в разі виявлення несанкціонованих змін, сформувався доцільність звертатися до відповідних органів.

Узагальнимо дослідження про те, що зазначені виклики воєнного часу змушують суб'єктів підприємницької діяльності пристосовувати свою роботу до нових складних умов, а науково-правову спільноту формувати нові інструменти нормативно-правового регулювання запобігання, мінімізації та протидії рейдерству. Дотримуючись позиції про доцільність ґрунтовного дослідження зазначених відносин, нами, на підставі аналізу загальних підходів до рейдерства, особливостей вчинення правопорушниками протиправних дій щодо юридичних осіб та нерухомого майна, визначено найпоширеніші види рейдерства:

1) підrobка корпоративних документів юридичної особи (рішення загальних зборів учасників, договору купівлі-продажу корпоративних прав та акта приймання-передавання до нього) із зверненням до державного реєстратора для внесення змін до складу учасників через виключення учасника чи зміни розподілу часток учасників юридичної особи, зміни керівника або юридичної адреси;

2) правовстановлюючих документів на нерухоме майно з відчуженням на користь третіх осіб та державну реєстрацією права власності за такими особами;

3) підrobка довіреностей від учасників юридичної особи, які через війну виїхали за кордон та уповноважили певну особу в Україні продати частку в юридичній особі, змінити керівника, відчужити нерухомість;

4) незаконне відчуження орендованої компанією землі комунальної власності для ведення бізнесу в обхід переважного права орендаря на викуп земельної ділянки.

Для віднесення зазначених порушень до кримінально каранних пропонується деталізація ст. 205 прим. 1 Кримінального кодексу України щодо конкретизації в її преамбулі категорії «підrobлення документів» [14] переліком дій, визначених у зазначених вище п.п. 1-3 (корпоративних документів, правовстановлюючих документів на нерухоме майно, довіреностей).

Проведені дослідження дають підстави здійснити узагальнення щодо особливостей неправомірного залучення публічної складової (дій уповноважених органів на виконання функцій виконавчої влади) у рейдерську процедуру. Зокрема, об'єктивно оцінюємо позицію про участь в неправомірних діях "чорних нотаріусів", які, маючи доступ до державних реєстрів, можуть провести відповідну реєстраційну дію навіть за відсутності документів. Також висловимо припущення про те, що в ряді випадків державний реєстратор не завжди може бути співучасником неправомірного посягання та власність осіб чи їх корпоративні права. За умови якісної підrobки документів, реєстратор може не здогадуватися, що для реєстрації були подані несправжні документи, а надавачі таких документів є рейдерами.

Також слід звернути більш детальну увагу на відчуження землі як різновид рейдерства, який передбачає активне залучення представників органу місцевого самоврядування, на території якого розміщена ділянка, які ухвалюють рішення щодо відчуження нерухомого майна без отримання згоди на відчуження з боку орендаря. Наслідком таких неправомірних дій може стати істотна зміна умов договору оренди, яка унеможливить ведення підприємницької діяльності.

Не зважаючи на складність ефективної процедури превентивних дій по недопущенню рейдерства, законодавець формує способи протидії, зокрема запроваджено облік часток товариства з обмеженою відповідальністю, «як найбільш поширеної організаційно-правової форми юридичних осіб в Україні» [15], у системі Центрального депозитарію цінних паперів. Безумовно й надалі створюватимуться передумови для посилення захисту права власності учасників та зменшення ризику рейдерських захоплень корпоративних прав та нерухомості.

Висновки. Визначивши та проаналізувавши способи здійснення неправомірного захоплення вітчизняних суб'єктів господарювання та їх активів у період глобальних викликів для Української держави та суспільства, зазначимо наступне. Загальними превентивними заходами протидії неправомірній діяльності захоплювачів з боку суб'єктів правомірного господарювання визначаємо: 1) відстеження законодавчих змін для їх імплементації в установчі та правовстановлюючі документи; 2) періодичне проведення комплексного аудиту діяльності суб'єкта підприємництва на предмет наявності різного роду ризиків у його корпоративній структурі, правовстановлюючих документах на майно; 3) аналіз співпраці з контрагентами для запобігання виникнення штучної заборгованості, яка може призвести до ініціації процедури банкрутства суб'єкта підприємництва; 4) відстеження діяльності конкурентів та ризиків інформаційного середовища навколо суб'єкта та у безпосередній сфері його діяльності.

У період сучасних глобальних викликів як і у довоєнний період, найбільш дієвим способом швидкого відновлення порушеного права є звернення до Офісу протидії рейдерству із скаргою на дії державного реєстратора. Використання такого інструменту адміністративно-правового захисту сприятиме оперативному відновленню в державних реєстрах відомостей про певну особу як про учасника, директора компанії або власника нерухомості.

Перспективами дослідження у даній царині суспільно-економічних відносин є особливості звернення: до суду з метою оскарження юридичної підстави, яка стала підґрунтям для внесення відповідних змін до реєстрів, а також до правоохоронних органів з вимогою накладити арешт на нерухоме майно або корпоративні права власника такого майна в рамках кримінального провадження.

Список використаних джерел:

1. Ніпаліді О.Ю. Рейдерство як реальна загроза безпеці власника бізнесу в Україні. *Правова держава*. 2019. № 34. С. 83-88.
2. Мельниченко О.А., Пушкарьова В.І. Протидія рейдерству як складова державної політики щодо економічної безпеки. *Актуальні проблеми державного управління*. 2015. № 1 (47). С. 102-108.
3. Мушенко В.В. Адміністративно-правові засади регулювання органами місцевого самоврядування діяльності суб'єктів малого підприємництва. *Наукові записки. Серія: Право*. 2020. Вип. 8. С. 55-59.
4. Вашків О.П. Рейдерство як інституційна пастка: механізм утворення та поширення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2016. Вип. 19. Ч. 1. С. 9-11.
5. Островська О.А., Гавриленко Ю.О. Індекс IPRI в оцінці ризику поглинання компаній. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 34. С. 283-290.
6. Яструбецька Л.С. Рейдерство як конфліктна форма перерозподілу власності в Україні. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2021. Вип. 6. С. 105-112.

7. Мушенко В.В., Тімашов В.О. Правовий інститут митного контролю, його принципи, види. *Приватне та публічне право*. 2020. № 2. С. 102–107.
8. Положення про Офіс протидії рейдерству Міністерства юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України від 06.11.2020 р. № 3865/5.
9. Про затвердження Порядку реалізації та моніторингу ефективності державної санкційної політики Міністерством юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України від 30.09.2022 р. № 4201/5.
10. Під час карантину активізувалися рейдери. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/422-corono-raiders>
11. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII.
12. Заєць Ж. Рейдерство: перезавантаження. Як змінилася частота рейдерських атак за час війни та як протидіяти рейдерству? *Економічна правда*. 2025. URL: <https://sk.ua/uk/rejderstvo-perezavantazhennja/>
13. Кількість скарг на рейдерство в Україні падає, реєстраційні дії зростають. 2026. URL: <https://sud.ua/uk/news/ukraine/351656-kilkist-skarg-na-reyderstvo-v-ukrayini-padaye-reyestratsiyni-diyi-zrostayut-pidsumki-minyustu>
14. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III.
15. Економічна безпека підприємства в умовах рейдерських загроз: колективна монографія / за наук. ред. О.А. Бурбело, С.К. Рамазанова. Северодонецьк: СЧУ ім. В. Даля, 2015. 285 с.

References

1. Burbelo, O. A., & Ramazanov, S. K. (Eds.). (2015). *Ekonomichna bezpeka pidprijemstva v umovakh reiderskykh zahroz: kolektyvna monohrafiia* [Economic security of the enterprise under raider threats: A collective monograph]. SNU im. V. Dalia.
2. Kilkist skarg na reiderstvo v Ukraini padaie, reiestratsiini dii zrostaiut: pidsumky Miniustu [The number of complaints about raiding in Ukraine is decreasing, while registration actions are growing: Ministry of Justice summary]. (2026). *Sud.ua*. <https://sud.ua/uk/news/ukraine/351656-kilkist-skarg-na-reyderstvo-v-ukrayini-padaye-reyestratsiyni-diyi-zrostayut-pidsumki-minyustu>
3. Melnychenko, O. A., & Pushkarova, V. I. (2015). Protydiia reiderstvu yak skladova derzhavnoi polityky shchodo ekonomichnoi bezpeky [Counteraction to raiding as a component of state policy on economic security]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia*, 1(47), 102–108.
4. Ministerstvo yustytzii Ukrainy. (2020). *Polozhennia pro Ofis protydii reiderstvu Ministerstva yustytzii Ukrainy* [Regulations on the Anti-Raider Office of the Ministry of Justice of Ukraine] (Order No. 3865/5, November 6, 2020).
5. Ministerstvo yustytzii Ukrainy. (2022). *Pro zatverdzhennia Poriadku realizatsii ta monitorynhu efektyvnosti derzhavnoi sanktsiinoi polityky Ministerstvom yustytzii Ukrainy* [On approval of the procedure for implementation and monitoring of the effectiveness of state sanctions policy by the Ministry of Justice of Ukraine] (Order No. 4201/5, September 30, 2022).
6. Mushenok, V. V. (2020). *Administratyvno-pravovi zasady rehuliuвання orhanamy mistsevoho samovriaduvannya diialnosti subiektiv maloho pidprijemnytstva* [Administrative

- and legal principles of regulation of small business entities' activities by local self-government bodies]. *Naukovi zapysky. Serii: Pravo*, (8), 55–59.
7. Mushenok, V. V., & Timashov, V. O. (2020). Pravovyi instytut mytnoho kontroliu, yoho pryntsypy, vydy [Legal institute of customs control, its principles and types]. *Pryvatne ta publichne pravo*, (2), 102–107.
  8. Nipialidi, O. Yu. (2019). Reiderstvo yak realna zahroza bezpetsi vlasnyka biznesu v Ukraini [Raidering as a real threat to business owner security in Ukraine]. *Pravova derzhava*, (34), 83–88.
  9. Ostrovska, O. A., & Havrylenko, Yu. O. (2019). Indeks IPRI v otsyntsi ryzyku pohlynannia kompanii [The IPRI index in assessing the risk of corporate takeovers]. *Infrastruktura rynku*, (34), 283–290.
  10. Pid chas karantynu aktyvizuvalysia reidery [Raiders became active during quarantine]. (n.d.). *Opendatabot*. <https://opendatabot.ua/analytics/422-corono-raiders>
  11. Vashkiv, O. P. (2016). Reiderstvo yak instytutsiina pastka: mekhanizm utvorennia ta poshyrennia [Raidering as an institutional trap: Mechanism of formation and spread]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Serii: Ekonomichni nauky*, 19(1), 9–11.
  12. Verkhovna Rada Ukrainy. (2001). *Kryminalnyi kodeks Ukrainy* [Criminal Code of Ukraine] (Law No. 2341-III, April 5, 2001).
  13. Verkhovna Rada Ukrainy. (2015). *Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu* [On the legal regime of martial law] (Law No. 389-VIII, May 12, 2015).
  14. Yastrubetska, L. S. (2021). Reiderstvo yak konfliktna forma pererozpodilu vlasnosti v Ukraini [Raidering as a conflict form of property redistribution in Ukraine]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Serii: Ekonomika*, (6), 105–112.
  15. Zaiets, Zh. (2025). Reiderstvo: Perezavantazhennia. Yak zminylasia chastota reiderskykh atak za chas viiny ta yak protydiaty reiderstvu? [Raidering: A reboot. How has the frequency of raider attacks changed during the war and how to counteract raiding?]. *Ekonomichna pravda*. <https://sk.ua/uk/rejderstvo-perezavantazhennja/>